

Wat is muziek?

Om de twee weken proberen we samen met een muzikant uit eender welk genre te achterhalen waarom muziek ons zo raakt.

Operazangeres Elise Caluwaerts vertelt door te zingen

VRIJDAG 11/08/2017 **DeMorgen**

Heel maf te ontdekken wat een stemmetje te weegbracht

Luisteren professionele muzikanten anders naar muziek?

Elise Caluwaerts is geen gewone sopraan, maar een coloraturopsraan. Met haar stem voert ze duizelingwekkende acrobatische uit. Als jeek voel je je dan bijna getimideerd: ben je zonder klassieke bagage wel waardig om haar talent naar waarde te schatten? Elise lacht. "Het is heerlijk dat kenners je appreciëren, want zij hebben zoveel achtergrond en liefde voor de muziek. Maar het doordat een jeek geen context heeft, kan zijn gevoel soms nog juist zitter. Als je poëzie leest, weet je ook of het eraan zit of erop. Het spreekt of het spreekt niet."

Professionele muzikanten luisteren wel anders. "Als uitvoerder benader je muziek analytisch. Je ziet hoe vorm en inhoud samenkomen, je hoort harmonieën, fraseringen en structuren. Je kunt dat niet afzetten. Als iets heel goed is, blijf je wel dat element van vervoering wel ervaren."

Ondanks al hun technische kennis kunnen ook muzikanten stervig van mening verschillen over muziek. "Elke muzikant heeft zijn eigen smaak en taal. Wat je mooi vindt, is wat je mooi vindt. Het gebeurt dat muzikanten een fantastisch goed concert zien en dat een recensent enorm negatief is. Hoe komt dat? Gevoel? Smaak? Een recensie is ook maar één mening. Er is nooit één ding dat werkt voor iedereen. Dat moet je als uitvoerder aanvaarden."

Sopraan Elise Caluwaerts heeft een stem die divagedrag zou verantwoord, maar haar ware karakter versterkt haar muzikale techniek nog. Zingen is voor haar in de eerste plaats een gevoel overbrengen. Als kind voel je dat al instinctief aan.

TIM F. VAN DER MENSBRUGGHE

Kun je in heel technische stukken nog gevoel leggen?

Als freelance soliste werkt Elise telkens met andere dirigenten. In het beste geval bepalen ze in samenspraak het tempo en de kleur van de muziek – en daar bovenop moet zij nog extra laag gevoel leggen. "Dat is moeilijk. Toch moet je dat doen. Als je mensen ontmoet of hen het gevoel geeft dat er hen iets is verteld, heb je iets toegevoegd dat de ervaring super maakt."

Hoe doe je dat dan? "Je maakt je de muziek eigen door jezelf erin te leggen. De emoties en verhalen in opera of een lied zijn universeel. Hoe meer je je persoonlijkheid in de muziek legt, des te juist er en makkelijker de muziek binnenkomt bij het publiek. Het is prachtig wanneer dat gebeurt. Zingen is taal en verhalen vertellen." Wanneer de boodschap aankomt bij het publiek, voel je dat. "Je hoort het aan het applaus. Het applaus is het moment waarop het publiek iets mag teruggeven. Soms worden de mensen echt gek: dat is mooi", lacht ze. "Zoiets heb je niet onder controle. Het gebeurt soms en soms niet. Als zanger krijg je het materiaal – de vorm – en daar voeg je iets onbestemd aan toe. Dat is iets ondefinieerbaar. Zodra je het benoemt, is het niet meer waar."

Is opera zingen hard werken of genieten?

Als kind zong Elise Caluwaerts omdat ze graag zong, het waren andere mensen die haar zeiden dat ze een mooi stemmetje had. "Ik had gewoon plezier, maar wel ontzettend veel plezier. Het was heel maf te ontdekken dat dat stemmetje iets te weegbracht en dat ik kon spelen met een publiek."

Nu zingen haar beroep is en ze al zingend de wereld afreist, blijft het een genot. "Als je zingt, maak je endorfine aan. Wanneer je heel goedgezind bent, kan het gebeuren dat je zingt omdat je je goed voelt. Als je je niet goed voelt en je zingt, dan gaat je slechte gevoel weg. Ook bij een triestig stuk, ja."

Tegelijk blijft een concert geven werken. "Je hoeft er zelf niet van te genieten, je doet gewoon je job zo goed mogelijk. Muzikanten moeten soms hard zijn voor zichzelf, dat is nodig om elke keer topkwaliteit te brengen."

Elise heeft al meegemaakt dat ze ziek reëtaals moest zingen – geen pretje. "Ik had koorts en was hees. Dan probeer je te fixsen wat niet goed is. Net omdat je ziek bent, werk je harder. Het publiek bleef maar bissen vragen, de mensen waren laaiend enthousiast. Je eigen ervaring is niet per se die van het publiek."

Heeft de samenleving opera nodig?

Voor Elise is muziek niet louter een geval van esthetiek. "Goede kunst transcendeert mensen naar een andere, parallelle werkelijkheid. Muziek legt je dromen, je zijn en je verborgen gedachten bloot. Als uitvoerder ken je die vervoering heel goed, als kind voel je dat al instinctief aan. Je zoekt naar manieren om die vervoering elke dag in je leven te vinden."

Muziek, weet ze, is een communicatiedel. "Het is een manier om een emotie of een persoonlijk verhaal te vertellen. Als mens ben je universeel menselijk, maar tegelijk ervaar je eenzaamheid omdat je niet de ander kunt zijn. Ik denk dat muziek die fragmentatie weer heel kan maken. Iedereen zit op zijn eigen elandje, maar met kunst neem je een boogje naar het vasteland. Daarom blijft die drang naar muziek ook zo sterk bij mij. Jij vertelt een verhaal en mensen herkennen hun eigen verhaal daarin. Dat is heel verblijdend en dat is voor mij de kracht van opera."

Kunst is nodig en dus zijn ook cultuursubsidies nodig, stelt de sopraan. "Ik word er doornoe van dat dat niet voor iedereen glashelder is. Wat moet je met een samenleving die geen transcendentie kent, geen kunst, geen verhaal? Die raakt zichzelf kwijt. In elke samenleving sluimeren dromen. Kunst vervoert die, zodat ze zichtbaar worden voor iedereen. Muziek brengt iets te weeg dat er anders niet is. Daarom mag je kunst nooit weggooien, hoe commercieel je wereld ook wordt."

Elise Caluwaerts: "Je mag kunst nooit weggooien, hoe commercieel je wereld ook wordt." © TOM LAGAST

